

אירופה לא קיימת יותר \ יוזף יופה

על פי המספרים היבשים, האיחוד הוא האירופי הוא ענק. כלכלתו עולה על זו של סין בפרק של 7 טריליון דולר והיא קטנה רק במעט מ-20 טריליון הדולרים של אמריקה. רוסיה? התמ"ג שלה שעומד על 1.7 טריליון הוא כסף קטן בהשוואה. לפחות על הנייר, לארצות האיחוד האירופי מספר חיילים הדומה לזה של ארה"ב, וחצי מיליון יותר מזה של רוסיה. האוכלוסייה המשותפת לחברות האיחוד מגמדת את שתי המעצמות. אך מודדים את חוזקו של האיחוד על פי השפעתו על ענייני העולם, אירופה היא ננס.

מבחינה זו, האיחוד האירופי לא משחק בליגה של הגדולים באמת והוא אינו מסוגל לאסוף את הכוח כדי להגיע לשם, ולא משנה עד כמה מרהיבה תהיה הרטוריקה של "הסתמכות עצמית" ו"עמידה על שלנו".

הסיבה לכך טמונה בהיסטוריה שלאחר מלחמת העולם השנייה. אירופה הייתה מרוסקת וזקוקה לבנייה מחדש, ולשם כך ביטחונה הקיומי הפך להיות תלוי בארה"ב. בשיאה של המלחמה הקרה, מעל ל-300 אלף חיילים אמריקנים מגובים נשק גרעיני עמדו על המשמר מול מסך הברזל. ואז בסוף המאה הקודמת, ברית המועצות שהייתה האויבת הגדולה של היבשת פשוט נעלמה, כאשר ביצעה התאבדות בערב חג המולד של 1991 והשאירה מאחוריה את רוסיה ו-14 רפובליקות יתומות.

אירופה הייתה אז "שלמה וחופשיה", כפי שטען הנשיא ג'ורג' בוש האב, והחיים היו יפים. מדוע להמשיך עם מאבקי כוח ופוליטיקה כאשר ההיסטוריה הסתיימה למעשה, ורעיונות הקפיטליזם והדמוקרטיה ניצחו? במהלך 25 השנים הבאות, חברות האיחוד האירופי נהנו מרווחי השלום וצמצמו את צבאותיהם עד למינימום

האפשרי. אירופה סוף סוף זכתה לתהילה בתפקידה כחלוצת "הכוח האזרחי" או "כוח השלום".

קחו למשל את גרמניה, הכלכלה הגדולה באירופה והרביעית בגודלה בעולם. לאחר נפילת חומת ברלין לפני 30 שנה, כוחה הצבאי של המדינה המאוחדת קוצץ בשני שלישי. מתוך 2,800 טנקים נותרו רק 280. כיום הצי הגרמני כולל שש צוללות, אף לא אחת מהן מבצעית. גם כאשר אירופה מבצעת פעילות צבאית, היא עושה זאת מאחורי גיבוי אמריקני כמו באפגניסטן, עיראק, סרביה או לוב. כאשר צבא אירופי מתערב לבדו, זה מתרחש לרוב במקרים בהם הסיכון נמוך כמו במאלי.

הימים השקטים והמאושרים תמו, ואירופה מתמודדת עם שלל איומים חדשים. למעשה, בשום תקופה מאז לידת האינטגרציה האירופית בשנת 1952 היבשת הישנה לא עמדה בפני סכנות כה רבות, מבפנים ומבחוץ.

זיווג לא מוצלח

בשאיפתו לשחר את ימיה הגדולים של רוסיה, ולדימיר פוטין לוחץ על אירופה מן המזרח. הוא בלע את חצי האי קרים, ואז ביתר את דרום מזרח אוקראינה בעזרת שליחים מקומיים. סבב חדש של עימותים מתקרב גם בימת אָזוב, שם הרוסים יירטו שלושה כלי שיט אוקראינים בסוף השנה שעברה כהכנה למצור על מריופול, הנמל השלישי בגודלו במדינה.

תוכניתו של פוטין היא לחנוק את אוקראינה עד שתיכנע לשאיפות האימפריאליות של מוסקבה. גם רשת צינורות הגז Nordstream (אחד כבר הושלם ואחד נוסף בבנייה) המחברת בין רוסיה לגרמניה תוכננה כדי להדק את הלחץ על קייב, והיא עוקפת את אוקראינה על ידי שאיבת גז הישר מהים הבלטי. אירופה השמיעה קול מחאה

באופן טבעי, מצב הזה גורם לעצבנות בקרב האירופאים, במיוחד אלו הסמוכים לגבול המזרחי של נאט"ו, אך האשמה היא לא על טראמפ לבדו. אם אתם מחפשים אשמים, היה זה ברק אובמה שדלדל את הכוחות האמריקנים באזור ל-30 אלף חיילים. במהלך המלחמה הקרה, המספר הזה היה גבוה פי 10. היה זה ברק אובמה **שאמר** לכתב העת 'אטלנטיק': "אנשים שנוסעים בחינם מעצבנים אותי, ואילץ את טראמפ ממשו כי לתגבר את הנוכחות הצבאית האמריקנית ביבשת. גם החברות האירופאיות בנאט"ו הגבירו את ההשקעה הביטחונית מאז הפלישה הרוסית לקרים ב-2014, אבל כסף לא קונה הכל.

בסופו של דבר, הסיבה בגינה אירופה אינה מסוגלת להתרומם ברגע כה חשוב היא מכיוון ש"אירופה" אינה קיימת. לא כמדינה ולא כשחקן אסטרטגי שיכול לעמוד על שלו בין שאר המעצמות.

אגוזים קשים

האיחוד האירופי אכן עשה התקדמות משמעותית לעבר "איחוד קרוב מתמיד", כפי שחזתה אמנת היסוד של הקהילה האירופית בשנת 1957. הוא הצליח למסד מספר מנגנונים של מדינה כמו בית נבחרים, בית משפט, נשיאות, מטבע משותף ואפילו יחידות צבאיות משותפות במסגרת – PESCO התחייבות להקצאת משאבים משותפת לצרכי הגנה.

למרבה הצער, הישגים אלו לא הצליחו ליצור איחוד אמיתי בו כוחן של המדינות החברות נשמר יחד עם מטרה וחזון משותפים. הכוח האמיתי נותר בידי בתי הנבחרים והממשלות הלאומיות, והגוף המאוחד של 28 המדינות (בקרוב ללא בריטניה) לא הפך ל E – pluribus unum מתוך רבים אחד – כפי שכתוב במוטו האמריקני.

קלוש, אך אין לה את האמצעים או את הרצון כדי להגן על אוקראינה, וסנקציות כלכליות אינן צעד פופולרי. שלושת המדינות הבלטיות שהיו בעבר חלק מבר"ה"מ, מביטות בחשש. למרות חברותן בנאט"ו ובאיחוד האירופי, הן אלו שעשויות להיות הקורבנות הבאים של הגאווות הרוסית.

מדרום, אירופה נמצאת תחת מצור של צבאות אזרחיים ענקיים. צפון אפריקה משמשת כקרב קפיצה עבור מיליוני מהגרים פוטנציאליים המחפשים חיים טובים יותר. פליטים מוסלמים מהמזרח התיכון ממשיכים לזרום לתוך הכלכלה האירופית המלאה ברגולציה, שבניגוד לארה"ב אינה בנויה להתמודד עם כמויות כאלה של "יגעים ועניים". שכר מינימום גבוה ושוק מלא חסמים פוגעים ביתרון הגדול ביותר של כל מהגר מאז ומקדם: הרצון לעבוד יותר עבור פחות.

קצב ההיטמעות של מהגרים באירופה ממשיך להזדחל הרבה מאחור לעומת קצב המגיעים, ומפלגות אנטי-הגירה פורחות. מפלגות אלו זכו במושבים בכל בתי הנבחרים של אירופה, ובחלק מהמדינות כמו איטליה ואוסטריה הן משמשות חלק בלתי נפרד מהקואליציה השולטת. המפלגות המסורתיות של אירופה הולכות ומאבדות מצביעים לקיצוניים, והלקח מהסיפור הוא בלתי נמנע: מדיניות של רווחה נדיבה מצד אחד וגבולות פתוחים מהסוג שאומצו בחום על ידי אנגלה מרקל ב-2015 מן הצד השני, אינן זיווג מוצלח. זהו מתכון לכעס וטינה, קנאה ותגובת נגד תרבותית.

בתוך כך, דונלד טראמפ עושה שרירים משלו במלחמת הסחר נגד האיחוד. הנשיא מאמין כי מדינות אירופה חיו במשך זמן רב מדי על חשבונה של אמריקה והמסר שלו ברור: קחו את עצמכם בידיים או שאנחנו בחוץ.

הוא איחוד המטבע, שכיום מאגד 19 מדינות באירופה ויתכן שהיה צעד אחד רחוק מדי, כפי שהוכיחו המשברים ביוון ואיטליה. וכן בזמן שהשוק המשותף ממשיך לדשדש קדימה, אותו "איחוד קרוב מתמיד" הולך ונעלם.

הרחבות נגד המדינה

הכל מתחיל במנהיגות. מאז ראשית רעיון האינטגרציה האירופית, המנוע שעומד מאחוריו היה תמיד הצמד צרפת וגרמניה. אלו לא היו נישואים מאושרים, וכיום הם מציבים את שתי הממשלות אחת נגד השנייה ונגד קהל המצביעים.

מי המוביל ומי הנגרר הן שאלות מכריעות בכל מערכת פוליטית. במשך כמה שנים, גרמניה של אנגלה מרקל נתפסה כמושלת הבלתי-רשמית של אירופה. כעת היא בדרכה החוצה, מחיר אותו היא משלמת על פתיחת שערי המדינה למיליון מהגרים מהמזרח התיכון ב-2015.

בעוד מרקל נחלשת, נשיא צרפת עמנואל מקרון צעד אל אור הזרקורים, חמוש ברטוריקה נועזת ושאיפות גדולות. אחרי שסחף את הבחורים בארצו, הוא התכוון להפוך את צרפת לגדולה שוב על ידי מיתוג מחדש ותפיסת ההגה של האיחוד. אך כעת בשנתו השנייה בלבד בתפקיד, חולשותיו של המלך החדש גלויות לעיני כל. כמו ממשלות רבות שקדמו לו, חולשות אלה נחשפו ברחובות פאריז על ידי מחאת "האפודים הצהובים" שפרצה בשלהי השנה שעברה, ובעקבות "המס הירוק" שהטיל על דלק. אך למעשה, המחאה האמיתית היא נגד "מקרוניזם": הניסיון לפתוח במעט את שוק העבודה הקשיח ולהחליש את קבוצות הפריבילגיה העתיקות.

הייתה זו תחושה מוכרת של דז'ה וו – הרחובות נגד המדינה. בתוך שלושה שבועות הממשלה התקפלה, בדיוק כפי שעשתה בעבר

אין בהיסטוריה המודרנית דוגמה למקרה בו מדינות לאום הסכימו מרצון להתאחד למדינה אחת. הממלכה הבריטית המאוחדת היא תוצר של מלחמה אינסופית בין השבטים שאכלסו את האיים. ערי המדינה והממלכות של גרמניה אוחדו יחדיו על ידי "הדם והברזל" של ביסמרק ב-1871. באמריקה, 13 מושבות אכן הסכימו להתאחד וליצור את ארצות הברית, אך הייתה דרושה מלחמת אזרחים רצחנית כדי להתיך את הדרום והצפון לאומה אחת. בארבע השנים של אותה מלחמה, יותר אמריקנים נהרגו מאשר בכל המלחמות שבאו אחריה.

איחוד אינו יכול להיות מושג בחדרי הדיונים של ועדות בבריסל או על ידי פרלמנטים לאומיים שמסרסים את עצמם לטובת כלל אירופה. כדי לעמוד מול העולם ככוח רציני כמו ארה"ב יש לפצח את האגוזים הקשים של הריבונות, במיוחד בענייני ביטחון וכלכלה.

אירופה הנוכחית לעולם לא תצא למלחמה, מכיוון שרוב המדינות החברות באיחוד יסרבו. מנגד, הממשלות הנבחרות בכל מדינה לעולם לא יסכימו להעביר את הפיקוח על מיסוי והוצאות לבריסל, בוודאי כל עוד גורלן בקלפי תלוי במצב הכלכלי. אף בית נבחרים לאומי לא יסכים לוותר על כוח הארנק, הגביע הקדוש של משילות דמוקרטית.

כדי להתגבר על המחסומים האלה יהיה צורך להתיך 27 מדינות למדינה אחת, יחד עם חקיקה מלאה, קונגרס ומנהיגים נבחרים כמו בארה"ב. עדיין, בסיסו של הכוח ביבשת היא המועצה האירופית המייצגת 27 ממשלות שכל אחת מהן שומרת בקנאות על כוחה.

כל אלה אינם באים להפחית מההליך המתמשך של כרסום הריבונות הלאומית אותו מוביל האיחוד. המרכב העיקרי בתהליך

באירופה, מדשדשים על סף התהום, המפה הפוליטית התפצלה לשש מפלגות שונות, שתיים מהן מייצגות את הקיצונים בשמאל ובימין. צפו לקואליציות שבירות וממשלות קצרות-יומין במדינה שהייתה דוגמה לסלע פוליטי איתן.

אז הצמד האימתני של צרפת וגרמניה זקוק כיום לקביים בשביל ללכת, בתחרות המתמידה על עמדת ההנהגה הן מעולם לא עצרו לרגע כדי להסכים מהו למעשה אותו "איחוד קרוב מתמיד". לאחר מאות שנים של שלטון אבסולוטי, הצרפתים הפכו תוך זמן קצר יחסית לתלויים במדינה המספקת הכל. הם אינם סומכים על השוק החופשי, ונושאים עיניים אל הממשלה עבור סיוע ומקלט. זו הסיבה בגינה "האפודים הצהובים" הורידו את מקרון על ברכיו, וסחטו עוד מהממשלה עוד הוצאות, קיצור שעות העבודה ושכר גבוה יותר.

מעברו השני של נהר הריין, גרמנים רבים עדיין עורגים לאימפריה הרומית הקדושה, היכן שהכוח חולק בין אינספור ממלכות, ערים ודוכסיות. במיוחד לאחר 12 השנים תחת השלטון הנאצי הטוטליטרי, הגרמנים נחאזו עוד יותר בפדרליזם ובזכויות המדינות השונות, בין אם באירופה או בבית. דה-סנטרליזציה היא גרמנית בדיוק כמו פולקסווגן או נקניקיית הבראטוורסט, בעוד צרפת נותרה מעוז הריכוזיות.

מקרון מבקש תקציב אירופי ושר כלכלה אירופי שיפזר את ההון מגרמניה העשירה למדינות דרום היבשת שסובלות ממתון. בשל תקציב המאוזן שלהם, הגרמנים מתעקשים באופן טבעי על הקפדה פיסקלית ודורשים מהשכנים מדרום לקחת את עצמם בידיים. תחרות משיכת החבל הזו בין הצפון הפרוטסטנטי והדרום הקתולי דרפה את האיחוד האירופי מאז הקמתו, בסוג של חיקוי לפערים הדתיים שהובילו למלחמת שלושים השנים במאה ה-17. כיום,

כאשר דייגים, נהגי משאיות, חוואים או סטודנטים פתחו בשביתה. המס החדש "נדחה" בשישה חודשים. לאחר הפגנת הכוח הזו, המוחים המשיכו לדרוש עוד ועוד ויתורים. וכך נפרדנו לשלום מהרפורמה ומהחדשנות נוסח מקרון.

מבחינת אנגלה מרקל, תחילת הסוף לא הגיעה מהרחוב אלא מהקלפי. בסתיו האחרון, מפגת השלטון בראשותה הפסידה בשתי בחירות מחוזיות קריטיות בזמן שמפלגת הימין המתנגדת להגירה 'אלטרנטיבה לגרמניה' רשמה עליות של עד 10 אחוזים.

בסקרים הארציים, הנוצרים הדמוקרטים של מרקל ירדו ל-29 אחוזים בראשית השנה, התרסקות חדה מ-40 אחוזים ויותר בעבר. מרקל קראה את הכתובת על הקיר והחליטה על נסיגה טקטית כאשר התפטרה מראשות המפלגה. בחודש דצמבר, ועידת המפלגה החליפה אותה באנגרט קראמפ-קארנבאואר, בת טיפוחיה של מרקל ששירתה כראש ממשלת המחוז הזעיר סאארלנד. לא בדיוק מרגרט תאצ'ר חדשה.

חילופי ההנהגה נעשו באופן מסודר, אך מרקל עשויה שלא לשרוד עד לתום כהונתה ב-2021. בכל מקרה, אפשר לומר להתראות ליציבות המפורסמת של גרמניה, שבראשה עמדו שמונה קנצלרים מאז תום מלחמת העולם השנייה, בעוד איטליה החליפה בתקופה הזו 65 ממשלות.

במשך עשורים, גרמניה נשלטה למעשה בידי המרכז-ימין והמרכז-שמאל. הנוצרים הדמוקרטים והסוציאלי-דמוקרטים שלטו בתורות או ביחד, כפי שהיה בתשע השנים האחרונות. זוהי כבר היסטוריה. חלפו להם הימים הרגועים בהם שתי המפלגות השיגו יחדיו 80 אחוזים מהקולות. אם היום היו נערכות בחירות כלליות כיום, על פי הסקרים, הן היו זוכות ביחד ל-43%. "הקואליציה הגדולה" הצטמקה כמעט בחצי. בזמן שהסוציאלי-דמוקרטים, כמו בכל מקום

הפיצול זה הוא רק אחד מאיומים רבים על "האיחוד הקרוב מתמיד". בזמן שכל העולם מחזק את עוגן הזהות, האיחוד האירופי נסחף בזרם ומתפרק.

אגרוף מתחת לכפפה

הברקזיט הוא הסימפטום הבולט ביותר של העייפות האירופית. הממלכה הבריטית העדיפה לעמוד בפני בידוד לא נעים מאשר להיות כפופה לבריטל, ולעזאזל עם העליות העצומות שעשויות להיות לעריקה כזו. עבור הבריטים, זה כבר לא "קרוב מתמיד", אלא "שום איחוד".

בינתיים, פולין והונגריה צועדות לתופי הלאומיות הסמכותניות. הן יקבלו בשמחה את ההטבות של מיליארדים בסובסידיות מבריטל, אך יסרבו לציית להנחיותיה לגבי ערכים ליברליים-דמוקרטיים.

איטליה נמצאת בקטגוריה משלה. בפעם הראשונה בהיסטוריה, היא בחרה בממשלה המורכבת מהימין ומהשמאל הפופוליסטי יחדיו. המפלגות האחיות-יריבות של 'הליגה הצפונית' ו'חמשת הכוכבים' מחזיקות יחדיו על ידי השאיפה ל"איטליה לפני הכל" ותחושות חזקות של אנטי-איחוד. אם הן לא יצליחו לצמצם את החוב הלאומי, הגדול ביותר בגוש האירופי ביחס לתל"ג, המשבר האינסופי ביוון יראה כמו קייטנה לעומת מה שיתרחש באיטליה. בשל היותה כלכלה לא גדולה במיוחד, את יוון עוד היה ניתן להציל. במקרה של איטליה, הכלכלה הרביעית בגודלה באירופה, זה יהיה קשה עד בלתי אפשרי.

לבסוף, ישנה את "ברית ערי ההנזה" של ימינו, אותה מנסים ההולנדים לרתום נגד הצרפתים בזמן שבעלת בריתם הטבעית בבריטניה נסוגה. חברים בלתי-רשמיים אחרים הן המדינות הסקנדינביות והבלטיות, ואירלנד. אלו מדינות שמרניות מבחינה

פיננסית ובעלות כלכלה תחרותית מאוד. גרמניה היא שותפה שקטה מכיוון שהיא עדיין מסרבת לאתגר את צרפת באופן ישיר.

עד כאן הסדקים מבפנים. כעת נביט אל העולם הרחב, היכן שההיסטוריה לא באה אל קצה ומושגים כמו גיאופוליטיקה וגיאו-כלכלה חזרו לאופנה. בזמן שרוסיה אוספת שטחים, סין דוחפת את יוזמת "החגורה והדרך" לכל אורך אסיה ולתוך אירופה. מנגד, הנשיא טראמפ הכריז על מלחמת מכסים כוללת במטרה לשנות את תנאי המסחר לטובת אמריקה. הבז שהיא רוחש לאירופה, במיוחד לאנגלה מרקל, אינו יודע גבולות. עבור טראמפ, אירופה היא העכבר השמן שביישן מדי כדי לשאוג.

ארה"ב, סין ורוסיה מתחמשות ומחפשות איזורי השפעה חדשים. איפה זה משאיר את אותם 450 מיליון אירופאים בכלכלה השנייה בגודלה בעולם? המאה ה-21 לא תהיה נדיבה לאלו הדוגלים ב"כוח אזרחי". כלי הנשק שלהם כמו מסחר, שכנוע ידיוותי, ופתירת סכסוכים ממוסדת, כבר לא חדים כבעבר. על אף כל ההישגים הטכנולוגיים עוצרי הנשימה של זמננו, הזירה החדשה של הפוליטיקה העולמית נראית יותר כמו במאה ה-19 או בראשית המאה ה-20, תור הזהב של המערב.

כאשר כוח צבאי הוא מה שקונה השפעה, עוצמה כלכלית נסחרת בהנחה. אם אין להן אגרוף המסתתר מתחת לכפפה הלבנה של הדיפלומטיה, מדינות יתקשו מאוד לשרוד במשחק של פוליטיקת הכוח. גם האיחוד האירופי יתקשה בכך, ומסיבות פסיכולוגיות בעיקרן יותר מאשר מחסור בכוח. שבעים שנה של חיים תחת המטרייה האסטרטגית האמריקנית, שהגיעו לאחר טבח המיליונים בשתי מלחמות העולם, הובילו לשינוי תרבותי חסר תקדים ביבשת.

אזרחיים" עושים בהצלחה; זוהי הנקודה בה היתרונות היחסיים של אירופה השתלמו היטב. פון קלאוזביץ, שהטיף לשילוב בין כוח לדיפלומטיה, כבר לא גר כאן יותר.

במשך כמה עשורים, לדבר ולפעול כך היו מודל עסקי מופלא ששמר על אירופה מצרות ומילא את הכספות שלה. כיום, המודל הזה מאבד מכוחו מכיוון שהשינוי התרבותי שכלול בו נשען בעיקר על הבטחה צבאית אמריקנית. הבסיס הזה כבר לא יציב כפי שהיה. כפי שאנגלה מרקל ניסחה זאת, בעידן טראמפ "עלינו לעשות צעדים כדי לקחת את גורלנו בידינו".

מילים כדורבנות. אך עדיין, תמצית הטרגדיה של אירופה היא התהום הפעורה בין עושר מדהים וכוח רצון חלש, בין העבר עטור התהילה להווה האפרורי שזוהרו מועם עוד יותר עם החזרה של פוליטיקת הכוח. האימונים החדשים האלה מורידים מערכם של הנכסים האזרחיים המשמעותיים של האיחוד: מסחר והשקעות, שכנוע וצירוף חברים חדשים. בזמנים הנעימים של העבר, האיחוד צמח משש ל-28 מדינות. אך כיום יידרש גוף בסגנון "ארצות הברית של אירופה" כדי לשחק בליגה של המעצמות הגדולות, היכן שכוח הוא המטבע האולטימטיבי.

כדי לעשות את אירופה גדולה שוב, 27 החברות בעידן לאחר הברקזיט יצטרכו להתאחד למדינה אחת בעלת רשות מבצעת חזקה שתוכל "להחליט, לפעול ולחסל", כפי שאלכסנדר המילטון ניסח בכתבי 'הפדרליסט'. אך כאשר לחלק מהמדינות היסטוריה לאומית ההולכת עד לעידן האימפריה הרומית, יהיה קשה מאוד לשחזר איחוד כזה בימי חיינו.

גם הזמן לא משחק לטובת אירופה. לא כאשר ולדימיר פוטין לוחץ פנימה ודונלד טראמפ מאיים לסגת החוצה. במצב כזה לא יזיק לקיים קצת ביטוח בדמות כוח חמוש ומאומן הכלול במסגרת

בעבר היו האירופאים לוחמים שכבשו את כל קצוות תבל. אך אובדן דורות שלמים במלחמות העולם ובשואה שכמעט הוביל גם לאובדן היבשת, סדקו את זהותה הקולקטיבית. הרוח של "לעולם לא עוד" התגברה על התאוה למסעות, תהילה ושליטה. מעשי גבורה כבר לא נחשבים. דיסקרטיות ופציפיזם הם הערכים הנחשבים, ועל אלה קל הרבה יותר להשתלט.

בסיס לא יציב

יתכן כי אלכסיס דה-טוקוויל צדק כאשר ייחס לחברה הבורגנית את "ההבנה הרגועה שהופכת אנשים לאדישים לחלוטין מול תשוקת הקרב והרוח הצבאית". זהו "חוק קבוע שבקרב אומות מתורבתות רגשות המלחמה יהפכו לנדירים יותר וחלשים יותר ככל שהתנאים החברתיים יהפכו לשוויוניים". הוא אמנם כתב על אמריקה, אבל תחזיתו תקפה למערב אירופה בשלמות.

הסימנים לכך קיימים בשפע. תצטרכו לחפש הרבה מאוד כדי לראות למשל דגל לאום מתנוסס בגאווה מעל תחנת דלק באירופה. בעבר קריירה כקצין הייתה הדרך המהירה ביותר להשיג קידום חברתי באירופה. כיום, הצבא נהנה מאותה יוקרה של סניף הדואר המקומי. להיות חייל זהו מקצוע, לא שליחות לאומית. רק צרפת ובריטניה עוד מראות שרידים של תרבות הלוחמים העתיקה שערכיה – כבוד, חובה והקרבה עצמית – התדלדלו לטובת מעלות אזרחיות כמו שיתוף פעולה ופשרה.

כיצד ניתן לשחזר ערך מוסרי לאור העבר שאסור לדבר עליו – כיבוש, קולוניאליזם וניצול, כפי שהתנ"ך של התקינות הפוליטית מגדיר אותם? אירופה שואבת את צדקנותה מכך שנולדה מחדש כמעצמה מוסרית שלא תבחר עוד במלחמה. הצבת הדוגמה כאור לגויים, היא זו שתלמד את העולם על פיוס ושיח במסגרת הכללים שיהפוך כל עימות למצב בו כולם מנצחים. זה מה ש"כוחות

נאט"ו, ברית ההגנה בין אומות חופשיות הוותיקה ביותר בהיסטוריה. מדוע נאט"ו? ניתוח קר יגלה עד כמה הברית הזו הייתה עסקה טובה, גם לאמריקנים וגם לאירופאים.

עבור האירופאים, מטריה אמריקנית גדולה אמינה יותר מאשר הרבה מטריות אירופאיות קטנות, לפחות כל עוד צבא יבשתי מאוחד נותר בתור חלום בהקיץ. עבור ארה"ב הנוכחות בשטח היא שחשובה. הברית הצפון-אטלנטית, שתחגוג בקרוב את יום הולדתה השבעים, חסכה מארה"ב שחזור של מלחמות העולם בהן היא צפתה מן הצד בתחילה, ואז נאלצה לשלם במאות אלפי חללים כדי להחזיר את האיזון. ההישארות האמריקנית על אדמת אירופה לאחר 1945 הייתה ברכה, ואף לא יריה אחת נורתה ביבשת במהלך המלחמה הקרה. גם מבחינה כלכלית, הרבה יותר חסכוני להיות במקום מאשר להילחם את דרכך חזרה. נסו למשל להוציא את הרוסים מסוריה.

הנקודה היא חיבוק לאירופה, אלא שקילה רצינית של האינטרסים האמריקניים. נלחצת בידי סין ורוסיה, ארה"ב לא תמהר לנטוש את אירופה על מאות מיליוני האזרחים והכלכלה החזקה שלה. גם האומה החזקה ביותר לא תשגשג לנצח כאשר היא מבוצרת מאחורי חומות. בדיוק כמו בטבע, גם הפוליטיקה הבינלאומית לא אוהבת ריק, ואלו שאינם רוצים בטובת אמריקה יהיו שמחים מאוד למלא אותן.

ארה"ב לא תעשה טובה לאירופה על ידי המשך הבטחת ההגנה. היא תעשה את מה שדרוש כדי לשרוד בעולם בו רוסיה וסין שואפות לנגוס בכוחה. ללא הדודנים הזקנים מאירופה, ארה"ב תהיה משולה לענק בודד שרגלו נקטעה. ויתור על הנכס האסטרטגי הגדול ביותר של ארה"ב יהיה צעד טיפשי, כזה שגם תומכיו המושבעים של טראמפ לא יראו בעין יפה.

פרופ' יוזף יופה הוא המוציא לאור של השבועון הגרמני "Die Zeit", ומחברם של מספר ספרים בנושאי יחסים בינלאומיים. המאמר התפרסם לראשונה בכתב העת 'Commentary'. מאנגלית: אמיר לוי.